מסורת השס

כליפורי בפי הוושט. כחבל שיש בו קשר ויוצא בקושי מן הקורן : תורה

[נ"ל אמר] פיטורי. סקוטרין שתי ספינות ביחד : ילכו מחיל אל חיל. שילכו אור מבית המדרש לבית הכנסת ומבית הכנסת לבית המדרש אחר יראה אל אלהים בציון, יזכו אל עליון :

הדרן עלך ואלו מגלחין

וסליקא לה מסכת מועד קטן

כציפורי בפי הוושט רבי יוחנן אמר כפטירי בפי וושט. ואמר רבי לוי בר חיתא הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום אלא לך [א] בשלום הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך [ב] לשלום הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום שנאמר °ואתה תבא אל אבותיך בשלום הנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום שהרי °דוד שאמר לאבשלום °לך בשלום הלך ונתלה, יתרו שאמר למשה °לך לשלום הלך והצליח, *ואמר רבי לוי כל היוצא מבית הכנסת לבית המדרש ומבית המדרש לבית הכנסת זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר °ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון, אמר רב חייא בר אשי אמר רב *תלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון:

בראשית טו

ש"ב טו

שמות ד

[ברכות סד. ע"ש]

תהלים פד

ברכות סד

עין משפט נר מצוה

ברכות סד. [ע"ש]

[א] [רמב"ם פ"ד מהל' אבל ה"ד] : [ב] [מג"א סי' קי סק"ט]

מבנה

ב' דרשות של ר' לוי

נושא

נוסחאות מיוחדות למי שנפרד ("לנפטר מן"):

1) המת

2) החי

מבנה

ב' דרשות המבוססות על הפסוק "ילכו מחיל וכו'"

רבינו חננאל

בשלום תמות. וכתיב ואת עיני צדקיהו עור. א"ל הכי א"ר יוחנן שמת נבוכדנצר בחייו. א"ל ביאשיהו כתיב לכן הנני אוסיפך (אל) [על] אבותיך [וגו'] בשלום וכתיב ויורו המורים למלך יאשיהו. ואמר רב יהודה א"ר שעשאוהו ככברה. א"ל הכי א"ר יוחנן שלא חרב ביהמ"ק בימיו. אמר רב יהודה אמר רב א) המנחמין רשאין לומר לישב אלא על הקרקע שנאמר וישבו אתו לארץ וכתיב אחרי כן פתח איוב את פיהו וגו'. ואחרי כן ויען אליפז התימני. א"ר אבהו מניין לאבל שיושב בראש שנאמר אבחר דרכם ואשב ראש ב). מר זוטרא אמר מהכא וסר מרזח סרוחים. מרזח נעשה סר לסרוחים. ⊕המרזח הוא האבל כלומר הנוזח במרירות ומפורש בכתובות (דף סט). הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום שנא' ואתה תבא אל אבותיך בשלום והנפטר מן החי לא יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום. שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום הלך ונתלה באילן ונהרג. יתרו שאמר למשה לך לשלום הלך והצליח. א"ר חמא בר חנינא מניין לחתן שיושב בראש שנאמר כחתן יכהן פאר וגו'. מה כהן בראש. דתני דבי ר' ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וכו' כך חתן בראש.

א"ר לוי כל היוצא מן הכנסת למדרש ומבית המדרש לבית הכנסת זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון :

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

א) ט"ס נפל בכאן בדברי רבינו וכצ"ל אין המנחמין רשאין לישב אלא ע"ג קרקע שנאמר וישבו אתו לארץ ואמר רב יהודה אמר רב אין המנחמין רשאין לומר דבר עד שיפתח האבל שנאמר ואין דובר אליו דבר וכתיב אחרי כן פתח איוב וכו' וכ"ה גי' הרי"ף והרא"ש בכאן וגי' הש"ס שלפנינו חסר מימרא קמייתא דרב יהודה א"ר. ב) נ"ל ואשב ראש וגו' כאשר אבלים ינחם מר זוטרא אמר מהכא.

הדרן עלך ואלו מגלחין במועד. וסליקא לה מסכת מועד קטן בס"ד

אחר השלמת המסכת יאמר זה

ויועיל לשכחה בעזה"י

*) **הדרן** עלך מסכת מועד קטן והדרך עלן דעתן עלך מסכת מועד קטן ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת מועד קטן ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי :

יאמר כן שלש פעמים ואחר כך יאמר זה :

יהי רצון מלפניך יי' אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא **) תנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא :

הערב נא יי' אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך : מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי : יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש : לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני : ברוך אתה יי' למדני חקיך : אמן אמן אמן סלה ועד :

מודים אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינן מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך :

יהי רצון מלפניך ה' אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת מועד קטן כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא ימוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם ויתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך : כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים : אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד : ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום :

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכליה בגוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן : יהא שמיה רבא וכו' יתברך וכו' על ישראל וכו' יהא שלמא וכו' עושה שלום וכו' :

*) [פי' הגון על זה תמצא בס' החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בס' זכיות מ"א פ"ג] **) [בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש בב"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות אלו]

* * *

פסקי תוספות ממסכת מועד קטן

משקין

א לא חייבה תורה בפרט ועוללות רק בשעת בצירה. ד"ה כך מידל : דף ד ע"ב

ב רבים צריכין אפילו חפירה מותר במועד ובאין צריכין להן חפירה אסור תטיעה מותר רק שלא יכוין מלאכתו במועד ודיחיד הטיעה נמי אסור. דין זה בגמרא : דף ה ע"א

ג מדליק נרות לרבים במבואות אפילים זוכה להקביל פני שכינה ולכן זכה קיש ויצא ממנו שאול שאביו נר הדליק נרות לרבים :

ד כשמקום הקבר ניכר היטב למעלה אין לציין בפנים למטה ויש מפרשים דדוקא בחול המועד קאמר. ד"ה אין : שם ע"ב

ה סככות ופרצות בית הפרס אף ברשות הרבים התירו חכמים : שם

ו כל סאה שיש בה רובע שנתערב (באוצר) ימעט יפאות מן הרובע או יוסיף על הסאה כיון שהאיסור רק מפני מראית העין עירב במתכוין אפילו חטה אחת אסור. כל איסור דאורייתא שריבה בה בשוגג מותר במזיד אסור. (ד"ה שיש) : דף ו ע"א

ז מתקנין דרכים לעולי רגלים ומקוואות : שם

ח כלאי זרעים מותר מן התורה באכילה ובהנאה :

ט התחיל לרבצו מים קודם שהיו בו זרעים וזורעו שרי לרבצו במועד. ד"ה שרי : שם ע"ב

י כותל הגר סמוך לרשות הרבים או שיש לחוש לגנבים מותר לבנותו כדרכו אבל בינו ובין חבירו [וכן כותל גינה] אסור אלא טח בגרור או טח בטיט או בגולא ודפנא ולסתור לכתחילה ולבנות אפילו רעוע אסור אלא דאיכא סכנה שנוטה לרשות הרבים ואם נתעגל שהיה סבור להתחין לא מיקרי כוון מלאכתו :

יא מצורע בתחילת ראיית הכהן אם יש שם שער לבן מטמאו מיד ודינו כמוחלט שטעון פריעה ופרימה ואם לא ראה שער לבן מסגירו שבעה ימים וביומי הסגירו אין טעון פריעה ופרימה ובשביעי של הסגר אם מצא בו שער לבן או פשה הוא מוחלט אבל עמד בעיניו טעון הסגר שני ובשביעי אם מצא שער לבן או פשה הוחלט ואם עמד בעיניו טהור הוא ומצורע מוסגר ומצורע מוחלט טעונין שלוח חוץ לשלש מחנות ומטמא הבא עמו לבית. הנרפא מתוך מוחלט טעון שתי צפרים ומגלח שערו וטובל ומותר לבא במחנה ואסור בתשמיש המטה כל שבעה ולסוף שבעה חוזר ומגלח ולמחרת ביום שמיני טובל ומביא אשמו וחטאתו ועולתו ומנחה ולוג שמן אבל טהור מתוך הסגר אין טעון קרבן ודוקא בשבעת ימי ספרו אסור בתשמיש המטה אבל מוחלט ומוסגר שניהם מותרין. ד"ה אמר רבי וד"ה בהסגר : דף ז ע"א

יב המלקט עצמות אביו בו ביום אוכל בשר ושותה יין :

יג לספוד מתו קודם לרגל שלשים יום שרי בהנס. ד"ה דקא : דף ח ע"ב

יד אין חופרין כוכין במועד כדי שיהא מזומנין לכשימותו במועד ויו"ט שני מותר למיגז ליה אסא. ד"ה אין : שם

טו עושין נברכת לכבס בהן בגדי המת [וה"ה] שאר צרכיו [מותר לעשות בשוק] בזמן הזה שרוכן מפורסמין. ד"ה ועושין וד"ה וארון : שם

טז יכולין לתקן הארון במועד אף בחצר שאין המת בתוכה ולחפור כוכין לצורך המת : בא"ד

יז מותר להחזיר במועד גרושתו מן הנישואין אבל לא מן האירוסין. ד"ה אבל : שם

יח אשה הטובלת מותרת ליטול צפרניה :

יט הדיוט תופר כדרכו לצורך המועד אומן שבא לתפור יעשה תפירות רחבות אחת למעלה ואחת למטה. לא יאמר לאומן עכו"ם לתקן מלבושיו ובגדיו. דבר האבד היינו שנפסד ומתקלקל. ד"ה ההדיוט : דף י ע"א

כ ממתחין כמטות אבל לא מסרגין אף שתי בלא ערב. ד"ה מסרגין : שם

כא אין נוקרין רחיים. ד"ה ר' יהודה : שם

כב מותר להטיל ברזלים ברגלי סוסים. ד"ה למשקל : שם ע"ב

כג אסור לבנות בית הרחיים. דין זה בגמרא שם :

כד מותר לבנות מקום שיאכל בו הסוס ולא לבנות בית הסוס : ג"ז שם

כה קירוד וקירצוף כמין שלנו מותר במועד ואסור ביו"ט דהוי פסיק רישיה. ד"ה ואין : שם

כו מותר להחליק יריעה בלבן זכוכית. ד"ה בסכוסי : שם

כז אסור לקמט בגדי נשים אף אם צורך המועד ולקמט בית ידיהן. ד"ה קמורי : שם

כח מותר להסיק גבשושית בבית. ד"ה מוליא : שם

כט מי שיש לו פרקמטיא למכור ונזדמן לו לוקח או יום השוק שימכרנה עתה ביוקר אסור אבל לצורך המועד מותר לקנות בגדים ובהמה או שאין למוכר מה שיאכל ומותר למכור כדי לאכול ולשתות